

Bedenssel Hastalıklarda Görülen Ruhsal Bozukluklar (Psikosomatik Bozukluklar)

Yrd. Doç. Dr. Emrah SONGUR
Gaziosmanpaşa Üniversitesi Tıp Fakültesi
Ruh Sağlığı ve Hastalıkları AD
Ekim 2014

Psikosomatik Bozukluklar

- Psikosomatik bozukluklar denilince; oluşu ya da gidişi üzerinde ruhsal etkenlerin önemli rol oynadığı belirli bedenssel hastalıklar anlaşılır.
- Tanı sistemlerinde psikosomatik bozukluklar;
 - DSM-IV-TR’de bu tür bozukluklar ayrı başlıklar halinde ele alınmıştır.
 - Yeme Bozuklukları, Uyku Bozuklukları vb.
 - ICD-10’da F50-59 kodları arasında “Fizyolojik Bozukluklar ya da Fiziksel Etkelerle Bağlantılı Davranış Sendromları başlığı altında;
 - Yeme Bozuklukları, Uyku Bozuklukları, Cinsel İşlev Bozuklukları, Lohusalkla bağlantılı ruhsal, davranışsal bozukluklar, Bağımlılık Yapmayan Maddelerin Kötüye Kullanımı

Psikosomatik Hastalığın Tanımı

- Bu hastalıklar bedende yapısal bir değişiklik ya da işlev bozukluğu gösteren; oluş, depresme, ağırlaşma, iyileşme nedenleri arasında psikososyal etkenlerin önemli rol oynadığı somatik bozukluklardır.
- Gerçekte;
 - Her hastalığın psikosomatik yönleri vardır ve psikolojik etkenler hastalığın gidişini etkiler

Sınıflandırma

- Hastalığın görüldüğü sisteme göre yapılmaktadır.
 - **Solunum sistemi:** Alerjik rinit, bronşial astım, hiperventilasyon
 - **Dolaşım sistemi:** Kan basıncı yüksekliği/düşüklüğü, koroner damar hastalığı, migren
 - **Sindirim sistemi:** Mide ve duodenum ülseri, müköz ya da ülserli kolit, spastik kolon, sinirsel kusmalar, sinirsel kabızlık, irritabl barsak sendromu
 - **Metabolik-endokrin sistem:** Diyabet, hipertiroidi, obezite, anoreksiya nervoza, bulumia nervoza
 - **Ürogenital sistem:** Menstrüel bozukluklar, cinsel işlev bozuklukları, yalancı gebelik, enürezis, enkoprezis, kısırlık
 - **Kas-iskelet sistemi:** Eklem ağrıları, romatoid artrit, spazmodik tortikollis
 - **Deri:** Egzama, ürtiker, eritroderma, pruritis, nörodermatit, psöriazis

Sınıflandırma (Devam)

- Bu hastalıkların büyük çoğunluğunda oluş nedenleri çok-etkenlidir.
- Çoğunun sağaltımı ilaçlar, ameliyat veya fizyoterapi gibi yöntemlerdir.
- Olumsuz ruhsal etkenler tedaviyi güçleştirir.
- Bu hastalıkların dışında da birçok hastalıkta ruhsal etkenler rol oynayabilir.

Sıklık ve Yaygınlık

- Yaygınlıklarını belirlemek olanaksızdır.
- Birinci basamakta ve hastanelerde bu tür hastalıklar en sık görülen bozukluklardır.
 - Ruhsal bozuklukların birçoğuna birinci basamak sağlık kuruluşlarındaki hekimler tarafından tanı konmaktadır.
- Cerrahide ve iç hastalıklarında yatanların %30-50’sinde bedenssel hastalığa ruhsal bozuklukların eşlik ettiği öngörülmektedir.
 - Nörolojide yatanların %60’da depresyon görülür.
 - Yatan hastaların ancak %10’una psikiyatri konsültasyonu istenmektedir.

Tedavi İlkeleri

- Tedavi psikiyatrisler tarafından değil hastalığın görüldüğü sistem ile ilgili uzmanlarca yapılır.
- Hastanın içinde bulunduğu psikososyal koşulların dikkatle incelenmesi ve gereken düzenlemelerin yapılması gerekir.
 - Hekim hastayı zorlamadan dinlemeyi bilmelidir.
 - Söylemesi kolay, yapılması güç önerilerden kaçınmalıdır.
- Hastanın ağır ruhsal belirtileri varsa psikiyatri konsültasyonu istenmelidir.
- Hastalıkla ilgili özgül ilaçlar yanında bağımlılık yapmayacak cinsten bunalıtı giderici ilaçlar.
- Psikoterapi yararlı olabilir.
- Bu hastalarda gevşeme egzersizlerinin faydası olabilir.